

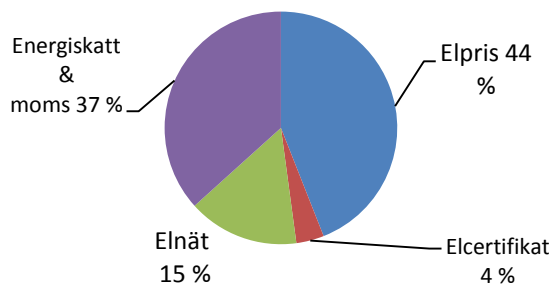
Kostnaden för el förändras

Priset påverkas av många olika faktorer som till exempel elcertifikat, handel med utsläppsrätter, energiskatt och vilket elavtal du väljer. Det påverkas även av hur elen produceras och hur stor tillgång och efterfrågan det är på elen.

Din elräkning - svår att förstå?

Din elkostnad består av flera delar. Det innebär att du kan få två fakturor, en för elnätet och en för elhandel. Den del som du kan förhandla om, det vill säga byta leverantör, är elhandeln.

Elräkningens olika poster fördelar sig ungefär enligt diagrammet nedan.

Vad består din elräkning av?

Elräkningen består alltså av två delar; kostnaden för *elnätet* och kostnaden för *elhandeln*.

I *Elnätsavgiften* ingår vissa fasta avgifter:

- Abonnemangsavgift som beror på storleken på din huvudsäkring i Ampère (A).
- Elsäkerhetsavgift
- Nätövervakningsavgift
- Elberedskapsavgift som finansierar Svenska Kraftnäts arbete med att säkerställa det svenska elnätets uthållighet i krig.

Den rörliga delen i elnätsavgiften är:

- Elöverföringsavgift som beror på hur mycket el du använder.

Elnätet lyder under ett monopol vilket innebär att det övervakas av Energimyndigheten men också att man inte kan förhandla om priset.

I *elhandelskostnaden* ingår:

- Elpriset - baserat på tillgång och efterfrågan av elenergi. Den producerade elen säljs och köps till gällande dagspriser på den nordiska elbörsen "Nordpool". Du betalar för den mängd el du använder.
- Fast avgift (elhandlarens kostnader för inköp och försäljning bland annat).
- Elcertifikatpriset - en kostnad för att ge stöd till elproduktion från förnybara energikällor. Kostnaden för elcertifikat är numera en del av det totala elpriset, vilket gör det lättare att jämföra olika elhandelsbolags priser.
- Statlig energiskatt (2015): 29,4 öre/kWh, i vissa stödområden är energiskatten 19,4 öre/kWh.

I ditt elpris ingår EU:s handelssystem för utsläppsrätter. El som till exempel produceras av olja eller kol och därmed släpper ut koldioxid, påverkas av utsläppsrättshandeln och får då en högre kostnad. Denna el påverkar priset på den nordiska elbörsen, där elhandelsbolaget handlar sin el.

Din elenergi köper du via elhandlare och här kan du förhandla om priset. Ovanpå kostnaderna för elnät och elhandel tillkommer moms på 25 procent på samtliga kostnader. Elhandeln lyder under konkurrenslagstiftningen.

Under första halvåret 2015 var det genomsnittliga totalpriset på el som betalas av hushållskunder ca 1,5 kronor per kilowattimme (SCB, 2015). En stor del av det priset utgörs av skatter och avgifter som ligger utanför energiföretagens kontroll. Vissa skatter och avgifter redovisas direkt i din elfaktura medan andra ligger "inbakade" i avgifterna för elnät och energi.

Vad är normal förbrukning?

Variationen i hushållsel är stor och beror bland annat på hur många personer som finns i hushållet, de boendes vanor samt antalet apparater. Energianvändningen av hushållsel i en lägenhet kan variera mellan cirka 25-65 kWh per kvadratmeter och år. Det ger en årsförbrukning på ca 1 600 - 4 200 kWh/år för en lägenhet på 65 kvadratmeter. Du kan göra en uppskattning av hur mycket el dina hushållsapparater förbrukar under rubriken min lägenhet och mitt hus på www.energiradgivningen.se.

Enligt Energimyndigheten ligger genomsnittet för hushållsel i en villa på cirka 6 000 kWh/år. För lägenheter och hus med eluppvärmning beror elförbrukningen på till exempel hur väl isolerat huset är och vilken inomhustemperatur man har. För att få en uppfattning om huset drar mycket el kan man göra en beräkning med Energimyndighetens verktyg [Energikalkylen](#).

Avläsning av mätaren

Genom din elmätare fjärrläses din elanvändning varje månad och du betalar för din elanvändning månaden efter. Efter 1 juli 2009 byttes alla elmätare ut (tidigare skedde avläsning manuellt en gång om året) vilket kan göra att det syns en skillnad på elanvändningen innan och efter bytet. Detta beror på att den gamla mätarens konstruktion var sliten och att de nya mätarna är elektroniska och mer exakta.

Vad kan man påverka?

Tänk på att den billigaste och miljövänligaste kilowattimmen är den man inte använder!

Elpriset - Ska man ha fast eller rörligt elpris?

Det finns över hundra elhandelsbolag att välja mellan.

På Energimarknadsinspektionens hemsida

www.elpriskollen.se kan man jämföra erbjudanden från samtliga bolag. Det finns huvudsakligen tre avtalsmodeller för konsumenter:

- Är du nyinflyttad och har tecknat ett elnätsabonnemang anvisar nätföretaget en elhandlare och du får ett avtal med tillsvidarepris. Priset bestäms av elhandlaren. Du kan snabbt byta till en annan avtalsform eller byta till en annan elhandlare.
- Fastprisavtal är ett avtal du där du binder ett pris för en bestämd period. Vissa elhandlare erbjuder ett tillägg som innebär att man kan teckna om avtalet en gång under fastprisperioden. Vanlig bindningstid är ett, två eller tre år.
- Rörligt pris är ett avtal som knyts till månadsmedelpriset på den nordiska elbörsen. Det rörliga priset rör sig med årstiden men även andra händelser påverkar marknaden. Det kan bli lågt men också högt i jämförelse med ett fastprisavtal.

Nätavgifterna – har jag rätt säkring?

Här kan du se vilken säkring som passar din elanvändning. Rekommendationerna är förstas ungefärliga. Har du elvärme, bastu eller andra stora apparater kan du behöva större säkring. Genom att koppla in en så kallad effektvakt kan du undvika att överbelasta huvudsäkringen. Effektvakten känner av om ett strömutfog är för högt och hjälper då till att prioritera elanvändningen genom att bryta bort ett annat förvalt effektutfog.

Huvudsäkring (A)	Årlig energiförbrukning (kWh)	Samtidigt effektutfog Max (kW)
16	0 – 25 000	11
20	20 000 – 35 000	14
25	30 000 – 50 000	17

Frågor och svar

• Var vänder jag mig om jag inte förstår eller kommer överens med min elhandlare eller mitt elnätsbolag? Konsumenternas Elrådgivningsbyrå ger kostnadsfri information och rådgivning. Huvudmän för verksamheten är Konsumentverket och Svensk Energi. Vissa energiföretag har en kundombudsman som du kan kontakta när du inte kommer överens med kundtjänsten.

- Får jag ersättning vid strömavbrott? Den som är utan el i tolv timmar eller mer är enligt ellagen garanterad en ersättning som motsvarar 12,5 procent av den årliga kostnaden till elnätsföretaget. Efter ytterligare tolv timmar fördubblas ersättningen. Här kan jämkning bli aktuell under vissa förutsättningar.

Om man lidit skada på grund av strömavbrott har man rätt till skadestånd oavsett avbrottets längd. För såväl avbrottsersättning som skadestånd är en förutsättning för utbetalning att strömavbrottet ligger inom elnätsföretagets s.k. kontrollansvar.

- Vem övervakar elnätsföretagen och elhandlarna? Energimarknadsinspektionen har i egenskap av nätmyndighet uppgift att granska att nätverksamheten sköts effektivt och att nättarifferna är skäliga. Elhandeln hanteras av Konsumentverket, Allmänna Reklamationsnämnden och Elmarknadsinspektionen.

Länkar/Referenser

- [Energimyndigheten](http://www.energimyndigheten.se)
- [Konsumenternas Energimarknadsbyrå](http://www.konsumenternas.se)
- Information om elhandlare och elpriser, [Elpriskollen](http://www.elpriskollen.se)
- Den Nordiska elbörsen, [Nordpool](http://www.nordpool.se)